



Helse- og omsorgsdepartementet
Att. Elisabeth Vigerust
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref
20/797

Vår ref
2020/2796-MOV

Dato
05.05.2020

Høring - Autorisasjon og lisens til helsepersonell

Universitetet i Berge støtter forslaget til ny forskrift forslagsendringer knyttet til reglene om autorisasjon og lisens for helsepersonell.

Vi ser særlig behov for å støtte opp under forslaget om at det forskriftsfestes et krav om at dersom en person er utdannet i et land hvor det kreves praktisk tjeneste eller andre krav i tillegg til eksamen/diplom for å få full tilgang til yrket, må disse kravene være oppfylt før autorisasjon eller lisens kan gis.

For kandidater i medisin har det frem til nå, i mangel av denne type krav, vært en u hensiktsmessig skjevhet i krav som stilles til kandidater fra ulike land i Europa. Slik det er omtalt i høringsnotatet, er det i noen land slik at full tilgang til yrket er betinget av vilkår som kommer i tillegg til den helsefaglige universitets- eller høyskoleutdanningen, som eksempelvis veiledet yrkesfaglig praksis eller statseksamen. Å gjøre unntak fra slike krav fremstår hverken rettferdig eller hensiktsmessig, så en foreslått forskriftsendring på dette punktet støttes fullt ut. Det vil gagne situasjonen for både medisin og odontologi. Nye nasjonale retningslinjer for både medisin- og tannlegeutdanningen (RETHOS) spisser de faglige føringene for blant annet klinisk praksis i Norge, og da vil det følge som en naturlig konsekvens at det er en parallell innskjerping av krav til utdanninger fra andre land.

Forskriften innebærer klare og tydelige krav til kompetanse, inkludert praksis, som vil gi forutsigbarhet og sikkerhet for at psykologer med utdanning fra utlandet har samme kvalifikasjoner og felles utdanningsbakgrunn som norske. Vilkåret om at kandidatene må være godkjent/autorisert i utdanningslandet vil gjøre det mye enklere å vurdere om de skal ha autorisasjon eller ikke i Norge. Da slipper en å vurdere detaljer rundt emneinnhold etc. Den nye forskriften vil også gjøre vurdering av utenlandske utdanningers jevnghed med den norske enklere og sannsynligvis også mer rettferdig, ettersom kravene er tydeligere enn tidligere.

Vi støtter departementets forslag punkt 6.1 i høringsnotatet hvor det settes krav om at søkere må være fullt kvalifisert til å utøve det aktuelle yrket i utdanningslandet for å søke autorisasjon/lisens i Norge – dvs. at det ikke er tilstrekkelig å ha fullført utdanningen i det landet de har sin utdanning hvis dette ikke automatisk kvalifiserer for den aktuelle yrkesutøvelsen.

Bakgrunnen for vår uttalelse er ansvaret vår organisasjon har hatt med å koordinere og gjennomføre kvalifiseringsprogrammet for kandidater som har fullført mastergrad i psykologi i Ungarn. Kandidatene må ha kompletterende utdanning og veiledet praksis i Norge («ELTE-programmet») for å kunne søke om autorisasjon som psykologer i Norge.

Vår erfaring er at organisering og gjennomføring av opplæring og praksis i Norge for kandidater som ut fra sin utdanning i utlandet ikke er fullt kvalifisert til å utøve det aktuelle yrket er svært ressurs- og arbeidskrevende. Denne type tiltak forutsetter betydelig grad av organisering og oppfølging både fra helseforetakene og universitetene for å sikre praksiskompetanse og for å kunne vurdere egnethet hos kandidatene. Videre skaper store individuelle forskjeller i kunnskap og kompetanse ved oppstart av det kompletterende programmet (blant annet grunnet bachelorgrader fra ulike universitet i ulike land) ytterligere utfordringer mht. å sikre at alle kandidater oppnår de nødvendige læringsmålene.

Psykologer som skal ha selvstendig behandlingsansvar må ha fullført nødvendig ferdighetsopplæring og praksis under veiledning som del av sin utdanning. Dette både for å kunne ivareta hensynet til pasienter og andre som søker psykologfaglig hjelp og av hensyn til yrkesutøveren selv som vil ha behov for råd og veiledning.

Utdanningsinstitusjonene som utdanner psykologer i Norge har jobbet frem studier hvor teori, ferdighetsopplæring og praksiserfaring med tett veiledning er integrert gjennom hele studieløpet. Ferdighetsopplæring og praksis følges opp med teoretisk opplæring og forskningskunnskap og vice versa. Samlet gir dette en helhetlig utdanning som sikrer at kandidatene har den kompetansen som fordres. Kandidatene følges over tid i sitt kliniske arbeid, noe som gir mulighet for å vurdere egnethet for psykologyrke og sikrer forsvarlighet i pasientarbeid og annen psykologfaglig virksomhet. Vår vurdering er at det ikke er hensiktsmessig å bygge opp et kompletterende tilbud eller system ved siden av de ordinære utdanningsløpene, slik vi delvis har gjort for ELTE-kandidatene. Dette er både betinget i ressursbruk og utfordringen mht. å sikre at kandidatene har den kompetansen som kreves og er egnet for yrket. Dette vil også være svært krevende dersom det skal være målrettet nok til å ivareta individuelle behov hos ulike kandidater. Det er ønskelig med ordninger som i større grad kan bidra til å sikre helhetlig og integrert utdanningsløp på linje med det studenter som tar sin utdanning i Norge får.

I høringsnotatet på side 7 siste setning før 2.4.2 står det «Dersom det er vesentlige forskjeller i søkerens utdanning sammenliknet med kravene til yrke i Norge, kan søkeren pålegges å gjennomføre en prøvetid eller en egnethetstest. Spørsmålet blir hvem skal evt. stå for egnethetstest? Gitt erfaringene knytte til blant annet ELTE foreslås at «eller en egnethetstest» strykes, da det reelt sett ikke vil være praktisk mulig å gjennomføre eller følge opp. Dette med prøvetid er heller ikke tilstrekkelig regulert, men vurderes som lettere å gjennomføre i praksis.

Vennlig hilsen

Dag Rune Olsen
Rektor

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør